

บทที่ 11 = สรุปผลการดำเนินโครงการ

โครงการส่งเสริมสถานศึกษาในชุมชนเพื่อการพัฒนาทางด้านสาธารณสุข (EDUCATIONAL PROGRAM FOR SECONDARY SCHOOLS IN RURAL HEALTH-CARE DEVELOPMENT) เป็นโครงการด้านบำเพ็ญประโยชน์และบริการวิชาการแก่ท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อให้ได้รูปแบบตัวอย่างในการประสานการทำงานระหว่าง มหาวิทยาลัย และ โรงเรียนในชุมชนเพื่อการพัฒนาสาธารณสุขในชุมชน
2. เพื่อพัฒนาโรงเรียน และนักเรียนให้เป็นสื่อนำความรู้ทางด้านสาธารณสุขสู่ชุมชน
3. เพื่อพัฒนาเยาวชนของชุมชนให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถทำประโยชน์แก่ชุมชน
4. เพื่อให้ประชาชนในชุมชนตระหนักถึงความสำคัญในสิทธิการคุ้มครองผู้บริโภค
5. เพื่อให้ประชาชนตระหนัก และทราบถึงการป้องกันและรักษาตนเองเบื้องต้น
6. เพื่อให้ได้ข้อมูลปัญหาทางเภสัชสาธารณสุขที่สำคัญของชุมชน

การดำเนินการแบ่งเป็นโครงการย่อย 6 โครงการคือ

1. โครงการสมุนไพรวัดอย่าง เพื่อการพึ่งตนเอง
2. โครงการอบรมความรู้เรื่องยาและการสาธารณสุข แก่นักเรียนอาสาสมัครสาธารณสุข
3. โครงการตั้งศูนย์ข้อมูลทางด้านสาธารณสุขเพื่อการพึ่งตนเอง
4. โครงการนิทรรศการ ความรู้เรื่องยาและการสาธารณสุขเพื่อการพึ่งตนเอง
5. โครงการอบรม ผู้สื่อข่าวสาธารณสุขและอาสาสมัครสาธารณสุข(ผสส.อสสม.)
6. โครงการค้ำยาประจำโรงเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอควนเนียง

ดัชนีวัดความสำเร็จของโครงการที่กำหนดไว้ คือ

1. นักเรียนอาสาสมัครสาธารณสุข ไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ที่ผ่านการอบรม มีความรู้ทัศนคติ และการปฏิบัติ ในเรื่องการสาธารณสุขมูลฐานเบื้องต้น สมุนไพร และยา และสามารถเป็นผู้เผยแพร่ความรู้ให้กับชุมชนได้
ตรวจสอบโดยการสัมภาษณ์, ใช้แบบสอบถาม และการสังเกต หลังจากเสร็จสิ้นโครงการ 2 ครั้ง ทั้งระยะห่าง 3 เดือน
2. ประชาชนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ในชุมชนมีความรู้ทัศนคติและการปฏิบัติเรื่องยาและด้านสาธารณสุขเบื้องต้นในเกณฑ์ที่กำหนดไว้
ตรวจสอบโดยการ สัมภาษณ์, ใช้แบบสอบถาม และการสังเกต
3. ประชาชนไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ในชุมชน มีความรู้เรื่องทัศนคติ และการปฏิบัติเรื่องสมุนไพร เพื่อการพึ่งตนเอง โดยเฉพาะสมุนไพร 5 ชนิดที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดให้อยู่ในสาธารณสุขมูลฐาน ภายในระยะเวลาที่จัดทำโครงการตรวจสอบโดยการ สัมภาษณ์, ใช้แบบสอบถาม และการสังเกต
4. มีส่วนสมุนไพรตัวอย่าง เพื่อการพึ่งตนเอง อย่างน้อย 1 แห่ง ซึ่งอาจจะตั้งอยู่ในโรงเรียน หรือสถานที่อื่นที่เหมาะสม ในชุมชน โดยมีผู้รับผิดชอบดูแลรักษาต่อไป
5. มีศูนย์ข้อมูลการสาธารณสุขมูลฐาน เพื่อการพึ่งตนเองในห้องสมุดโรงเรียน 1 แห่ง โดยมี นักเรียนอาสาสมัครสาธารณสุข และครู เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินงานต่อไป

จากการประเมินผลโครงการได้ข้อสรุปดังนี้

1. การประสานงานระหว่างมหาวิทยาลัยกับชุมชนโดยใช้สถานศึกษา คือโรงเรียนในชุมชน เป็นศูนย์กลาง เป็นรูปแบบที่เหมาะสมที่สามารถจะทำได้ ในการดำเนินโครงการนี้ประสบปัญหาในเรื่องของการติดต่อประสานงานมากที่สุด เนื่องจากทางโรงเรียนไม่มีโทรศัพท์ และ ไม่มีผู้แทนของโรงเรียนที่ทำหน้าที่ประสานงานในชุมชนได้อย่างชัดเจน ทำให้การติดต่อประสานงานกับผู้นำหน่วยงานอื่นในชุมชนต้องใช้เวลา และสื่อสารไม่ชัดเจน หากมีผู้แทนของโรงเรียนที่ทำหน้าที่รับผิดชอบโครงการร่วมกันก็จะประสานงานได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้จะต้องพิจารณาความพร้อมของโรงเรียน และความสามารถของโรงเรียนในการเป็นผู้นำชุมชน รวมถึงควรมีคณะกรรมการที่รับผิดชอบการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยมีผู้รับผิดชอบต่างๆในชุมชนเป็นกรรมการร่วม

2. โรงเรียนและนักเรียนอาสาสมัครสาธารณสุขนักเรียน ให้ความสนใจ เข้าร่วมกิจกรรม เป็นอย่างดี ในการสร้างและดูแลรักษาสวนสมุนไพรตัวอย่าง สืบเนื่องจากการสร้างรั้ว สวนสมุนไพรเพิ่มเติมจากเดิมซึ่งไม่มี และ มีการรณรงค์โดยนักเรียนอาสาสมัคร สาธารณสุข นักเรียนอาสาสมัครสาธารณสุขมีความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรเพิ่มขึ้นจากเดิม ร้อยละ 51.07 เป็นร้อยละ 68.84 ผู้ปกครองนักเรียน มีความรู้เกี่ยวกับสมุนไพร เพิ่มขึ้นจากเดิม ร้อยละ 47.48 เป็น ร้อยละ 54.48 ครั้วเรือนมีการปลูกต้นไม้ ว่างหางจระเข้เพิ่มขึ้นร้อยละ 44 ปลูกต้นขมิ้นชันเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 และปลูกต้น ชุมเห็ดเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 36
3. นักเรียนอาสาสมัครสาธารณสุขมีความรู้ในเรื่องที่ให้การอบรมทั้งหมด โดยมีค่าเฉลี่ย ของคะแนนเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 54.07 เป็น 66.67 มีความรู้เรื่องยาเพิ่มขึ้นจาก ร้อยละ 65.88 เป็น ร้อยละ 83.23 สามารถทำน้ำเกลือชาวบ้านเพิ่มขึ้นจาก ร้อยละ 17.65 เป็น ร้อยละ 93.54 ภายหลังการอบรม นักเรียนกลุ่มควบคุมกับ นักเรียนอาสาสมัครสาธารณสุขมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบ แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ ที่ ระดับ 0.05 โดยที่นักเรียนอาสาสมัครสาธารณสุข มีค่าเฉลี่ย ของคะแนนการทดสอบ สูงกว่า นักเรียนกลุ่มควบคุมและภายหลังการดำเนินโครงการ ผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มควบคุมกับผู้ปกครองของนักเรียนอาสาสมัครสาธารณสุข มี ค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ระดับ 0.05 อนึ่งผู้ดำเนินโครงการประเมินโดยวิธีผู้ปกครองนักเรียนเป็นตัวแทนของชุมชน ซึ่งอาจ จะไม่สามารถเป็นตัวแทนที่แท้จริงของประชาชนในชุมชนได้
4. ในส่วนของศูนย์ข้อมูลทางสาธารณสุข มี นักเรียนอาสาสมัครสาธารณสุข และครู เป็น ผู้รับผิดชอบดำเนินงาน ต่อไปเป็นที่น่าพอใจ

จากการประเมินผลการดำเนินโครงการ แสดงว่า ในแต่ละโครงการย่อยมีความ สำเร็จเป็นที่น่าพอใจตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แต่ในภาพรวมของชุมชนไม่สามารถกล่าวได้ชัดเจน เพราะไม่ได้ประเมินโดยวิธีการที่เหมาะสม ถ้าพิจารณาเฉพาะที่กลุ่มผู้ปกครองนักเรียน ที่จะได้รับการถ่ายทอดจากนักเรียนอาสาสมัครสาธารณสุข พบว่า นักเรียนอาสาสมัครสาธารณสุข ที่ได้รับการอบรมและร่วมดำเนินกิจกรรมของโครงการ ยังไม่สามารถเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพ ในการถ่ายทอดความรู้ ทางด้านยา สมุนไพรและการสาธารณสุข สู่ชุมชน ซึ่งอาจเนื่องมาจาก ลักษณะสภาพแวดล้อมของชุมชนและข้อจำกัดในเรื่องเวลาของการดำเนินโครงการ